

**AZ IFJÚSÁG
HELYZETE
BALATONBOGLÁRON
A
„HELYIÉRTÉK”
SZEMÉVEL**

Készítette: Szalai Tünde
2008

Bevezető

A „Helyiérték” Gondolkodók és Alkotók Regionális Egyesülete több mint 10 éve foglalkozik Balatonboglár és a környező településen élő fiatalok hasznos szabadidő eltöltésére alkalmas programok szervezésével.

2005-óta a figyelem központjába került az ifjúság számára elérhető szolgáltatások, információk és lehetőségek feltérképezése.

Több pályázati forrást elnyerve elindult egy civil kezdeményezésen alapuló fórum sorozat, mely a későbbiekben képzésekkel és az ifjúsági érdekképviselő módjainak megismerésével bővült.

2008-ban ünnepli az egyesület megalakulásának 10. évfordulóját.

A kezdetekkor egyik fő célkitűzése volt az egyesületnek, hogy a *„az összefogás előnyeit kihasználva, tevékenységével megakadályozza a fiatalság - különös tekintettel az értelmiségi fiatalokra - elköltözését a térségből”*. Sok sikert és nem kevés küzdelmet tudhatunk magunk mögött, ám az első 5 év vázát a szervezet felépítése, valós arculatunk megteremtése és a célok meghatározása foglalta le. Klubok, fesztiválok, kiállítások, képzések, és egyéb ötletek megvalósítása tartja életben ezt a közösséget.

Mivel a kezdetekben nem túl sokan akartak az ifjúságüggyel foglalkozni, úgy alakult, hogy zászlónkra tűzhattük ennek a nemes és hálás, - olykor hálátlan - feladatnak a koordinálását. Sok új és hasznos információ birtokában 2003 óta mondhatjuk, hogy egyesületünk munkája az ifjúságnak, az ifjúságról és az ifjúságért szól.

Mivel a városban eddig egy szervezetnek sem volt apparátusa ill. forrása egy átfogó ifjúsági helyzetelemzés elkészítéséhez, „önszorgalomból” elkészítettem egy összegző anyagot, különös tekintettel Egyesületünknek az elmúlt 5 év ifjúsági munkájában elért eredményeire.

Az összegzésben felhasználtam az egyesület tagjainak és a szakmai munkánkban segítő szakemberek tapasztalatait (pedagógusok, jelzőrendszeri tagok, önkéntes ifjúságsegítők, ifjúsági szakemberek, referensek), a szakmai anyagokat, régióink ifjúsági helyzetelemzését, valamint a helyi civil szervezetekkel a közös munka folyamán megélt sikereket, kudarcokat.

Köszönet mindazoknak, akik szívükön viselik városunk fiataljainak sorsát, fontosnak tartják, hogy számukra is élhetőbb és vonzóbb várost mondhassunk magunkénak!

Általános ismérvek

Balatonboglár Somogy megyében, a Balaton déli partján, Siófoktól 36 km-re fekszik. Lakosainak száma 6280 fő. A település földrajzi elhelyezkedése, természeti adottságai és infrastrukturális ellátottsága kedvező.

Balatonboglár lakossága a turizmusból és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokból, borászatból és a gyümölcstermelésből él. A boglári emberek munkájának, a családok életének ritmusa a természethez igazodik. Különösen jellemző ez a kertészeti ágazatra, ebben a vonatkozásban a város szerencsésen megőrizte vidéki jellegét.

A turisztikai szezonban a városban tartózkodók száma megsokszorozódik. A nyaralótulajdonosokat és az üdülővendégeket a város sajátos arculata, a boglári üdülőkultúra értékei mindig is vonzották. A városban élők ezeket a hónapokat megfeszített munkával töltik. Ezért a lakosság zöme a szüretet követően csak a rövid késő őszi, téli hónapokban élhet közösségi, intenzív társasági életet. A tél végi, kora tavaszi munkákat követi a vendégfogadásra való felkészülés. A város lakóinak időmérlegét tekintve a kulturális, a rekreációs, a sportprogramokra fordítható tevékeny időszak is ehhez igazodik.

Az életminőség a balatoni urbanizációs övezetben, így Balatonbogláron is, meghaladja a somogyi átlagot.

A szőlészet és a borászat meghonosodása, majd a turizmus fellendülése után a város lélekszámban, anyagi erőben és vitalitásban gyarapodott.

Kedvezőtlen, hogy a népesedési tendencia előregedést mutat, és ez döntően befolyásolja a humán erőforrásokat, Balatonboglár és a környező települések jövőjét.

A fiatalok nem kapnak helyben munkalehetőséget. A környéken nem szívesen fogadják a fiatal, lendületes munkaerőt a családi alapon működő vállalatoknál.

Az értelmiségi pályák is telítettek.

További kedvezőtlen vonás, hogy szezonális, hullámzó a foglalkoztatottság. Ez is oka annak, hogy a fiatal generációknak éppen a legképzettebb része vándorol el a nagyvárosok, a konjunktúra-övezetek felé.

Mindezek értelmében bőven akad tenni való az ifjúsági feladat-ellátás körében.

A település ifjúsága, helyzetük

2008-ban a balatonboglári gyermek és fiatalok korosztályának létszáma 1972 fő. (0-6 éves: 311 fő, 7-14 éves: 449 fő., 15-18 éves: 300 fő, 19-30 éves. 912 fő)

A 0-18 éves korosztály helyzete

A gyermek és ifjúsági korosztály ellátására az alapítványi fenntartásban működő Gyermekkert Óvoda, a részben önálló gazdálkodású önkormányzati intézmény, a Ficánka Bölcsőde, az oktatási intézmények; a Boglári Általános Iskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Óvoda valamint a két, megyei fenntartású intézmény a Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola Mathiász János Középiskolája és Szakiskolája és a Boglári Kollégium rendeltetett.

Látókörünkben vannak azok, akik intézményben végzik tanulmányaikat és azok, akik ugyan Balatonboglárról elmentek továbbtanulni, de még valamely civil szervezethez vagy kis közösséghez tartoznak helyben.

Balatonbogláron több mint 100 olyan fiatal van, akiknek életében (testi, lelkei, szellemi épülése) **veszélyeztető körülmények** állnak fenn. Sajnos a meglévő problémák csak burkoltan és titokban élnek.

A Gyermekjóléti és Családsegítő Alapítvány 2003-tól **jelzőrendszert** működtetnek, melynek tagjai azok, akik közvetlen kapcsolatban vannak a 0-18 éves korosztállyal a védőnői szolgálattól az iskolán és a rendőrségen át, több magán személy és civil szervezet, egyházak is.

A működés döcögős, szomorúan számoltak be arról, hogy elsősorban azon intézmények és hatóságok nem aktívak, akik már csírájában jelezhetnék a problémákat.

2000 óta (statisztikai adatok szerint) óriási mértékben nőtt a bűncselekmények **elkövetésének száma** a 18 év alattiak körében.

A **drog elleni szélmalomharchoz** is csekély segítséget adnak az intézmények. A prevenció vezethetne leginkább eredményre, de itt is elenyésző a jelzések száma. A hivatali dolgozók „páciensként” kell, hogy kezeljék a segítségre szoruló fiatalokat, ám sokszor egy-egy közösség, egy bizalmat kapó ismerős sokkal többet tud segíteni. **Nagyobb társadalmi összefogásra** van szükség.

Már 10 éves kortól fokozottan veszélyeztetettek a gyermekek. A mai társadalomban érzékelhető agymosás, a tv, számítógép, az értékrendek felbomlása borzasztó veszélyt jelent. Az alternatív napközbeni ellátás során tapasztaltak (ahol szabadidő eltöltésre alkalmas programokat szerveztek) is siralmas eredményt mutatnak. A gyermekek és fiatalok nem mozdulnak az értékes programok felé, és sajnos otthon sem ösztönzik Őket erre.

18-30 éves korosztály

Ők azok, akikkel igen nehéz kapcsolatba kerülni. Többen **közép- vagy felsőfokú oktatási intézményekben tanulnak**, sokan alig járnak haza, főleg azok tartják „városukkal” a kapcsolatot, akik már kötődnek valamely közösséghez. Sok a **munkanélküli** fiatal is, akik itthon kilátástalan helyzetbe kerülnek, és kénytelenek más településen munkát keresni (Kaposvár, Siófok, Keszthely...). A Munkaügyi Központtal való szoros együttműködés eredménye, hogy évente 2-5 fiatal pályakezdő vagy közhasznú foglalkoztatottként kap munkát intézményeknél, civil szervezeteknél, de ez a maximum 1 év, csupán lélegzetvételre elegendő.

A város bejegyzett civil szervezetei igen hatékony munkát végeznek, a közel 50 szervezetből a **gyermek és ifjúsági korosztály számára szolgáltatnak a következők:**

Általános Iskolát Támogató Alapítvány:

Az alapítvány tevékenysége a boglári általános iskola munkájának segítésére irányul. Rendezvények bevételeit és egyéb támogatásait az iskola fejlesztésére és a diákok szociális és tanulmányi támogatására fordítják.

Balatonboglári Gyermekjóléti és Családsegítő Alapítvány

Évek óta dolgoznak Balatonboglár és a környező települések családjaiban. Szakmai anyagok és felmérések elkészítésével tevékenykednek. A településünkön és kistérségünkben élő veszélyeztetett helyzetben lévő fiatalok problémáinak megoldásában is oroszlánrészt vállalnak.

Balatonboglári Sport Club és a Tenisz Alapítvány

A városi és környékbeli gyermekek és fiatalok sportolási lehetőségeinek tárházát nyújtják.

Etüd Egyesület

Az Egyesület 2005-ben alakult Balatonlellén a helyi és környező települések jazz-balet táncot és mozgást kedvelő fiataljaiból.

A táncsoport 15 éves múlttal rendelkezik. Céljuk, hogy a Balatonboglár és körzetében élő gyermekek és fiatalok egészséges életmódra nevelését segítse, mozgásművészetek népszerűsítését és oktatását folytassa, tágabb teret biztosítson a szabadidő kulturált eltöltésére.

Excellent Oktatásszervező Kft

Régióink egyik kiváló képző cége. Több munkanélkülieknek szóló átképzést és képzést vezetnek, bonyolítanak le. Rálátásuk van a munkanélküliek gondjaira, és sok segítséget nyújtanak a fiatalok motiválásában. Évente közel **50 fiatal** vesz részt képzéseiken, kapnak új indíttatást életükben.

Ficánka Alapítvány:

A bölcsőde munkájának támogatását célozva alapították az aktív szülők és segítő támogatók.

Gaal Gaston Gyermek és Ifjúsági Közhasznú Alapítvány

Az alapítvány a város fiataljainak testi-lelki egészségének megőrzéséhez és erősítéséhez kíván programokkal hozzájárulni. Központi helyet foglal el tevékenységükben a legális (nikotin, alkohol) és illegális (kábitószer) drogok káros hatásaitól megóvni gyermekeinket. 2007-ben ifjúsági feladatellátásra kötöttek szerződést a város önkormányzatával.

622. sz. Gaal Gaston Cserkészcsapat

A cserkészcsapat 1990 őszén alakult Szöllősi Ferenc római katolikus plébános szervezésével. A cserkészmunka alapegysége a 6-8 főből álló őr, ami azonos nemű és korosztályú gyerekekből épül fel, és a pár évvel idősebb őrvezető irányítja. Az őrök heti rendszerességgel - az iskolai

évet követve - 90-120 perces foglalkozásokat tartanak, amelyeknek vannak állandó és változó programjai. A csapat évente egy, általában 10 napos, nyári nagytábort szervez hazánk különösen szép tájaira. A kötött programok és a rendszeres életvitel következtében a gyerekeken megfigyelhető a pontosságra, a tisztaságra, a közösséghez tartozásra való törekvés jótékony hatása.

Gyermekbirodalom Alapítvány

1995-ben alakult és 1999 óta közhasznú szervezetként működik. Feladata a balatonboglári óvoda gyermekek számára fejlesztő eszközök beszerzése és programok szervezése. 2001-ben kidolgozott egy éves tervet, melyben alkalmazkodva a balatonboglári Hétszínvirág Óvoda életéhez, mindennapjaihoz határozza meg programjait. Mivel céljai megegyeznek az óvodai szülői munkaközösség céljaival, a két szervezet szoros együttműködésben együttműködve tevékenykedik az óvoda gyermekek érdekében.

„Helyiérték” Gondolkodók és Alkotók Regionális Egyesülete

Megalakulásuk és célkitűzésük egyik mozgatórugója, hogy a fiatalság elvándorlását megakadályozzák. 31 aktív tag munkája is kevés mindehhez. A régió egyik ifjúsági közösségi színtere lett a művelődési házban működő ifjúsági klubjuk. Az élőzenei rendezvények mellett több fesztiváljukon a fiatalok mint önkéntesek dolgoznak nagy lelkesedéssel. Közel **20 fiatal** vesz részt a munkában és ezzel kötődnek városunk életéhez. Az egyesület 2005 óta az ifjúsági feladatokat ellátó szervezet a településen.

Szelence Gyermektáncsoport Alapítvány

Az alapítványi formában működő csoport közel 20 éves múltra tekint vissza. A heti rendszerességgel tartott próbák és egyéb szakmai és közösségi programok célkitűzése a magyar néphagyományok és a magyar néptánc-kultúra megismertetése, tanítása, népszerűsítése.

Az ifjúsági feladatok ellátása

Balatonboglár Város Önkormányzatának az ifjúság érdekében tett intézkedései az elmúlt 5 évben:

- A 31/2003. (XII.15.) számú rendelete a felsőoktatási intézményekben tanuló balatonboglári fiataloknak adható **tanulmányi ösztöndíjról** szóló rendeletét módosította és a tervezett 500.000 Ft-ot 2005-től **1.000.000 Ft-ra emelte.**
- A 36/2003. (XII.29.) Kt számú rendelete a "**Bursa Hungarica**" ösztöndíjról szól, melyben szabályozza a jól tanulók támogatását.
- Az önkormányzat a **családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás** feladatait 2005. július 1. napjától Ordacsehi Község Önkormányzatával közösen a Balatonboglár-Ordacsehi Települések Platán Alapszolgáltatási Központja útján látja el.
- **2003-tól az Oktatási-, Kulturális-, és Sportbizottság** a Balatonboglár székhellyel bejegyzett civil szervezeteknek és pénzügyi lebonyolítóval dolgozó közösségek számára a **szabadidős és sport programok támogatására** kiírt pályázatnál bevezette a B. adatlapos rendszert. Ennek kritériuma, hogy minden tervezett program esetén **önrészre** pályázhatnak a szervezetek, egyéb nem önkormányzati támogatás megszerzésének esélyeit növelve. Ösztönözni kívántuk a pályázatok több lábbon állását.
- 2005-ben a Helyiérték Egyesülettel **Helyi ifjúsági feladatok és szolgáltatások ellátására feladat-ellátási megállapodást** kötött.
- 2006-ban a „Helyiérték” Gondolkodók és Alkotók Regionális egyesülete működtetésében megnyílt a **HIP** (Helyiérték Ifjúsági Információs Pont és a **FIP**- Foglalkoztatási Információs Pont a művelődési házban.
- 2007-ben a Gaal Gaston Gyermek és Ifjúsági Közhasznú Alapítvánnyal **Helyi ifjúsági feladatok és szolgáltatások ellátására feladat-ellátási megállapodást** kötött
- 2007-ben átadták az **Urányi János Sport és Szabadidőközpont** elnevezésű ingatlant, mely sportcsarnok és uszoda mellett közösségi térnek alkalmas klubhelyiségeket is biztosít
- 2007-ben **közösségi tér fejlesztése** valósult meg a művelődési házban nyertes pályázat jóvoltából

SWOT analízis

Erősségek

- Balatonboglár viszonylag nagy népességszáma, erősödő térségi szerepe
- Jó kapcsolatok az ifjúsági szakmai hálózatokkal
- Igény szabadidő hasznos eltöltésére az ifjúság körében.
- Fejlett oktatási infrastruktúra.
- Civil aktivitás és együttműködés.
- A fiatalok által igénybe vehető és használható közösségi terek megléte (*Kulturális Központ, cserkész otthon, Sportcsarnok, könyvtár*).
- Balatonboglár rendelkezik információ-szolgáltatást végző ifjúsági ponttal (*HIP*).
- Széleskörű sportolási lehetőségek.
- Önkormányzati szinten kialakult támogatási rendszer
- Ifjúságpolitikai koncepció tervezése
- Az Önkormányzat támogatási hajlandósága a helyi ifjúság helyzetének javítására.

Gyengeségek

- A nem aktív civil szervezetek külsőforrást bevonó képessége alacsony.
- A kulturális központ mint közösségi tér elavultsága, állapota.
- A fiatalok találkozási helyszínei jellemzően a vendéglátóhelyek
- A fiatalok alacsony közéleti aktivitása.
- A fiatalok idegen nyelv ismeretének hiányosságai.
- Hátrányos helyzetű fiatalok viszonylag nagy száma.

Lehetőségek

- A kompetenciafejlesztő programok lehetőséget teremtenek a fiatalok elhelyezkedési esélyeinek a növeléséhez.
- A fiatalok élethelyzetének javítására irányuló programok, projektek finanszírozására nagy mértékű pályázati források állnak rendelkezésre.
- A civil szervezetekkel való együttműködés, feladat-, és munkamegosztás fejlesztése hozzáadott értéket teremthet az ifjúsági munkához.
- Az önkéntes munka törvényi szabályozása lehetőséget biztosíthat a humánerőforrás fejlesztéséhez - alacsony költség szinten.
- Ifjúsági koncepció és cselekvési terv elkészítésével a feladatok összehangolása.
- A lehetőségek kihasználásával a város népességmegtartó erejének növekedése.

Veszélyek

- A fiatalok elköltözése a településről.
- A civil szervezetek számára elérhető források csökkenése.
- Az oktatási és szociális rendszeren túlmutató ifjúságpolitikai feladatok törvényi szintű szabályozásának hiánya (*nincs ifjúsági törvény*).
- A jogszabályi hiányosságok miatt az önkormányzatok ifjúsági feladatai, szolgáltatásai, azok tervezési, végrehajtási, ellenőrzési és elszámolási rendje szabályozatlan.
- A helyi társadalom változását nyomon követő kutatások, adat-, és információgyűjtések hiánya nehezíti a környezeti változásokhoz történő alkalmazkodást a helyi stratégia kialakításában.

Összegzés

Eredmények

- Civil egyeztető fórumok megvalósulása évi rendszerességgel
- Az információs pont megnyitásával és a feladat-ellátási megállapodás eredményeképpen a balatonboglári fiatalok rendelkezésére áll a művelődési ház mint közösségi tér.

Cél, hogy a HIP működése révén a fiatalok könnyebben kapcsolódjanak be a társadalmi együttműködésekbe, pontosabban találják meg helyüket a gyorsan változó világban. Informált, tájékozott fiatalság legyen városunkban. Nyitottabbá váljanak az Európai Unió által biztosított lehetőségekre, és azokat ki is használják.

- Korlátozott keretek közt, de minden alulról jövő kezdeményezés helyet kaphat a város intézményeiben.
- Álláshely teremtődött (HIP iroda munkatársa) a megnövekedett ifjúsági feladatok ellátására, melyet pályázati források biztosítanak.
- A több éve folyó ifjúsági programoknak köszönhetően elindult egy térségi gondolkodás és közös cselekvési igény a fiatalok körében.
- Megalakult a KÖSZIKE - Kistérségi Összefogás Ifjúsági Kerekasztal - melynek székhelye városunkban található.
- Széleskörű – regionális, országos – együttműködés és szakmai munka segíti a települési ifjúsági feladatok koordinálását.
- Erősödött a civil szervezetek közös tevékenységre való hajlandósága.
- Országos hírű gyermek, ifjúsági és kulturális rendezvények a településen.

Feladatok

- A gyermek és ifjúsági korosztály számára olyan szolgáltatások nyújtása, melyek segítségével felkészült és minden hasznos információval ellátott ifjak lesznek, ennek egyik eszköze a HIP és FIP irodák működtetése valamint a nem formális tanulás módszereire alapozott képzések, tréningek.
- Kardinális kérdés és megoldandó feladat a város ifjúsági koncepciójának elkészítése és a cselekvési terv összeállítása, majd ezek elfogadása a város képviselő-testülete által, így összegezve és célokat meghatározva elláthatóak a továbbiakban is a város ifjúsági feladatai.
- Támogatandó az ifjúságot célzó rendezvények, programok megvalósítása és az ehhez szükséges közösségi terek és eszközállomány fejlesztése.
- Az uniós lehetőségek megismertetése, kihasználása érdekében ismeretterjesztő események, rendezvények megvalósítása.
- Erősítendő az önkormányzat és a civil szféra közti párbeszédrendszer.
- A civil szervezetek külső forrásszerző képességének fejlesztése.
- Az önkéntesség népszerűsítése, a törvény adta lehetőségek kihasználása.

Az anyag témájából és jellegéből adódóan nem tartalmaz, tartalmazhat mindent, amit Balatonboglár ifjúságának helyzetéről, a feladatellátás minőségéről tudni kell és lehet.

Mindezek ellenére úgy érzem, hogy a legfontosabb a város ifjúsági koncepciójának és cselekvési tervének elkészítése, elfogadása.

Fontos, és az egyik kitörési pontot jelentheti munkánk sikerében, a kistérségi és regionális gondolkodás, a jó példák megismerése és követése.

Köszönet azoknak a fiataloknak, akik aktívan vesznek részt a tevékenységünkben, és véleményükkel, igényeikkel újabb és újabb kihívások elé állítják az ifjúsági szakmát.

Balatonboglár, 2008. június 10.

Szalai Tünde